

Arbeidstilsynet
Statens Hus
7468 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref
200901783-/SJV

Dato
18.01.2010

Tildelingsbrev 2010 - Arbeidstilsynet

1. INNLEDNING

Arbeidsdepartementet gir med dette rammer og retningslinjer for Arbeidstilsynets virksomhet i 2010.

Det vises til Prop. 1 S (2009-2010) fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet samt Innst. 15 S (2009-2010). Med bakgrunn i dette har Arbeidsdepartementet utarbeidet tildelingsbrev som gir de økonomiske rammene for Arbeidstilsynet i 2010 og en nærmere beskrivelse av prioriteringer, resultatmål og rapporteringskrav.

Resultatmålene som er angitt i dette tildelingsbrevet, vil være styrende for tilsynets virksomhet. Erfaring tilsier imidlertid at det kan komme saker som det ikke er tatt høyde for ved årets begynnelse og som kan få stor oppmerksomhet og kreve betydelig innsats. Arbeidstilsynets organisasjon må ha fleksibilitet til å påta seg nye oppgaver som gis av departementet på kort varsel.

Arbeidstilsynet har et selvstendig ansvar for å informere departementet dersom det oppstår vesentlige avvik i gjennomføringen av de prioriterte oppgavene eller i virksomheten forøvrig. Dersom Arbeidstilsynet vurderer at det er uklartheter i de rammene og retningslinjene som formidles, har etaten et selvstendig ansvar for å ta saken opp med departementet.

Innholdsfortegnelse

1.	INNLEDNING	1
2.	SATSINGSOMRÅDER, MÅL OG STYRINGSPARAMETERE	3
2.1.	Satsingsområder, langsiktige mål, generelle prioriteringer og styringsparametere.....	3
2.2.	Strategier, mål og styringsparametere for 2010.....	4
2.2.1.	Arbeidstilsynet skal bidra til at virksomhetene forebygger arbeidsrelaterte sykdommer, skader/ulykker og fremmer inkludering	4
2.2.2.	Arbeidstilsynet skal bidra til å hindre sosial dumping	9
2.2.3.	Arbeidstilsynet skal ha oversikt over HMS - utfordringene i arbeidslivet og bidra til å skape et omforent og helhetlig bilde av risikoforhold som grunnlag for iverksettelse av forebyggende tiltak	10
2.2.4.	Arbeidstilsynet skal bidra til å sikre et forsvarlig og brukervennlig regelverk	11
2.2.5.	Arbeidstilsynet skal bidra til å sikre en god og samordnet innsats på HMS-området.	12
2.2.6.	Arbeidstilsynet må som tilsynsmyndighet sørge for å ha tillit og troverdighet i forhold til offentligheten, samt sikre enhetlig opptreden overfor virksomhetene	13
3.	BEVILGNING OG TILDELT BELØP	14
3.1.	Budsjetttrammer	14
3.2.	Bevilgningsmessige forutsetninger.....	14
3.3.	Fullmakter	15
4.	Øvrige rammer og retningslinjer	15
4.1.	Risikostyring i etaten	15
4.2.	Økonomiforvaltning.....	15
4.3.	Oppfølging av eventuelle merknader fra Riksrevisjonen	16
4.4.	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	16
4.5.	Informasjon og kommunikasjon	17
4.6.	Brukerundersøkelser.....	17
4.7.	IKT-arkitektur.....	17
4.8.	Informasjon om endringer i departementsstrukturen – nytt Arbeidsdepartement	18
5.	Innspill til budsjettprosessen og RAPPORTERING	19
5.1.	Innspill til budsjettprosessen for 2011.....	19
5.1.1.	Innspill til budsjettproposisjon og tildelingsbrev	19
5.1.2.	Endelig innspill til tildelingsbrev, risikovurderinger og nye, store satsingsforslag	19
5.2.	FoU behov	20
5.3.	Årsrapport for 2009 og 2010.....	20
5.4.	Halvårsrapportering.....	20
5.5.	Øvrig rapportering.....	21
5.5.1.	Økonomirapportering pr. 31. august 2010	21
5.5.2.	Løpende rapportering	21
6.	Dialog og planlagte møter.....	21

Vedlegg:

1. Budsjettfullmakter
  2. Personalfullmakter
  3. Rapporteringsoversikt 2010
  4. Møteplan for styringsdialogen 2010
-

2. SATSINGSOMRÅDER, MÅL OG STYRINGSPARAMETERE

2.1. Satsingsområder, langsiktige mål, generelle prioriteringer og styringsparametere

Arbeidsgiver har ansvar for å etterleve gjeldende regelverk, samt sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø ved å gjennomføre et systematisk og godt helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid slik at risikoen for yrkesrelaterte skader, sykdommer og ulykker reduseres.

Arbeidstilsynets viktigste oppgave er, gjennom tilsyn og veiledning, å bidra til at arbeidsmiljølovens bestemmelser blir fulgt opp i virksomhetene. Etaten retter sin innsats mot de arbeidsmiljøforholdene som vurderes som de viktigste når det gjelder å forebygge arbeidsrelaterte skader, sykdommer og ulykker.

Dette innebærer at Arbeidstilsynet i perioden 2008-2011 skal fokusere spesielt på følgende områder, jf. strategisk plan:

- Forebygge muskel- og skjelettplager
- Forebygge psykiske belastninger
- Styrke tilrettelegging og oppfølging av sykmeldte og arbeidstakere med redusert arbeidsevne
- Forebygge eksponering for støy og kjemiske og biologiske stoffer
- Forebygge arbeidsulykker og redusere skadeomfang
- Øke arbeidsmiljøkunnskapen hos unge arbeidstakere
- Forebygge sosial dumping

Årlig resultatoppnåelse vurderes ved hjelp av et utvalg styringsparametere som det skal rapporteres på. Nedenfor følger generelle styringsparametere som skal vurderes for alle områdene. Eventuelle særskilte parametre innenfor det enkelte området omtales ved behov. Arbeidstilsynet skal i tillegg på selvstendig grunnlag vurdere om det er behov for å rapportere om andre forhold.

Generelle styringsparametere:

- Arbeidstilsynet skal gi en samlet og overordnet vurdering av resultatoppnåelsen for 2010, herunder en generell beskrivelse av tilstanden og utviklingen innen etatens ansvarsområde, samt eventuelle konsekvenser for Arbeidstilsynets vurderinger og prioriteringer.
- Arbeidstilsynet skal gi en kvalitativ vurdering av Arbeidstilsynets bidrag til resultatoppnåelse og langsiktige effekter innen ansvarsområdet/ i virksomhetene.
- Antall tilsyn, totalt og fordelt på aktuelle satsningsområder og næringer
- Andel tilsyn med reaksjoner totalt og fordelt på aktuelle satsningsområder og næringer
- Andel tilsyn med pålegg, antall tvangsmulkt, antall stansinger og antall anmeldelser

- Andel lukkede pålegg innen frist
- Andelsmessig ressursbruk fordelt på satsningsområder/utadrettet aktivitet, fag- og kompetanseutvikling samt administrasjon i Arbeidstilsynets regioner
- Synlighet i media
- Status satsingsområder og prosjekter/ kampanjer og hvilke konkrete effekter disse har hatt (for eksempel ved brukerundersøkelser)
- Status for strategier og planer for å bidra til å spre og øke kunnskap (jf. delmål 4 i St.prp.nr.1)
- Status for strategier og planer for å systematisere og videreutvikle metoder og tilsynspraksis og utvikle gode metoder for veiledning og holdningsskapende arbeid
- Eventuelle brukerundersøkelser

Andre aktuelle parametere vurderes under hvert enkelt område

2.2. Strategier, mål og styringsparametere for 2010

Arbeidstilsynet skal bidra til følgende delmål i Prop. 1 S (2009-2010):

- Delmål 1: Bidra til å forebygge arbeidsrelaterte sykdommer, skader/ulykker og fremme inkludering
- Delmål 3: Bidra til å hindre sosial dumping
- Delmål 4: Øke omfang og kvalitet på kunnskap om arbeidsrett, arbeidsmiljøforhold og stor ulykkesrisiko
- Delmål 5: Sikre et forsvarlig og brukervennlig regelverk, herunder arbeidstakernes rettigheter og medbestemmelse

Arbeidstilsynet skal gi nedenstående bidrag til måloppnåelse på området. For hvert mål er det angitt i parentes hvilket delmål i Prop. 1 S målet bidrar til.

I tillegg skal Arbeidstilsynet bistå departementet i det videre arbeidet med stortingsmeldingen med arbeidstittelen om arbeidsforhold, arbeidsmiljø og sikkerhet i norsk arbeidsliv. Meldingen planlegges lagt frem mot slutten av 2010.

2.2.1. Arbeidstilsynet skal bidra til at virksomhetene forebygger arbeidsrelaterte sykdommer, skader/ulykker og fremmer inkludering

(bidrar til delmål 1 i Prop. 1 S)

Forebygge muskel- og skjelettplager og helseskadelige psykiske belastninger

Muskel- og skjelettplager og psykiske lidelser har gjennom flere år vært de klart største diagnosegruppene for langtidsfravær og uførepensjonering. Muskel- og skjelettplager bidrar til over 40 pst. av det samlede langtidsfraværet, og diagnosen psykiske sykdommer øker også i omfang. De største utfordringene knyttet til arbeidsmiljø er å finne gode forebyggende grep rettet mot det store omfanget av slike plager.

Arbeidstilsynet skal i 2010 prioritere følgende:

- Gjennomføre nasjonalt prosjekt, herunder landsomfattende tilsyn, for forebygging av muskel- og skjelettplager i bransjer som har særlig risiko for muskel- skjelettplager. I 2010 tas det sikte på å gjennomføre tilsyn i følgende bransjer: bygg- og anlegg, barnehager, hotell og restaurant samt industrivirksomheter. Tilsyns- og veiledningsarbeidet skal blant annet baseres på konklusjoner fra STAMIs rapport "Arbeid som årsak til muskel- og skjelettlidelser: Kunnskapsstatus 2008".
- Igangsette nasjonalt prosjekt rettet mot forebygging av uheldige psykiske belastninger. Gjennom prosjektet vil samtlige regioner gjennomføre tilsyn med samme tematikk i bransjer og virksomheter som har særlig risiko for uheldige psykiske belastninger. Aktuelle sektorer er verkstedindustrien, nærings- og nytelsesindustrien, stiftelser, kommuner og fylkeskommuner (administrativt nivå), bilforhandlere, asylmottak, politidirektoratet og politidistrikt samt universitetene. Det faglige utviklingsarbeid mht. tilsynsmetoder som er gjort av Arbeidstilsynet de senere år skal brukes i prosjektet med sikte på å konkretisere og synliggjøre hvilke krav som stilles til virksomheter når det gjelder psykososiale og organisatoriske arbeidsbetingelser og sammenhengen mellom disse.
- Videreføre prosess med sikte på utprøving av metoden faktaundersøkelse som en oppfølging av kunnskapsgrunnlaget etter prosjektet Jobbing uten mobbing
- Landsomfattende tilsyn i skolesektoren blant annet rettet mot psykososiale forhold, herunder medvirkning og dialog i helse- miljø- og sikkerhetsarbeidet, forebygging og håndtering av konflikter og vold - og trusselsituasjoner.

Styringsparametere og rapporteringskrav

Aktuelle styringsparametere under punkt 2.1.

Styrke tilrettelegging og oppfølging av sykmeldte og arbeidstakere med redusert arbeidsevne

Arbeidslivet skal være tilgjengelig for alle som vil og kan arbeide. For å oppnå dette må virksomhetene etablere gode rutiner og praksis for å tilrettelegge for alle arbeidstakere generelt og arbeidstakere med redusert arbeidsevne spesielt. Virksomhetene må også ha rutiner for å følge opp sykmeldte arbeidstakere.

Arbeidstilsynets innsats i forhold til sykefravær er i de senere år styrket gjennom satsingen på et mer inkluderende arbeidsliv. Dette innebærer både en styrking av den forebyggende innsatsen mot forhold i arbeidsmiljøet som fører til sykdom og fravær, og bedre tilsyn med virksomhetenes konkrete oppfølging av plikten til å tilrettelegge for sykmeldte og arbeidstakere med redusert arbeidsevne.

Ny avtale om et inkluderende arbeidsliv skal inngås mellom myndighetene og partene i arbeidslivet 1. mars 2010. Drøftinger om innretningen i den nye avtalen er igangsatt, og avtalepartene har i forbindelse med forberedelsene pekt på at det er behov for en videreutvikling av avtalen som bl.a. innebærer bedre målretting av innsatsen og fokus på det forebyggende HMS-arbeidet i virksomhetene. Departementet og Arbeidstilsynet

må komme nærmere tilbake til hvilken betydning en ny IA-avtale vil ha for etatens arbeid på dette feltet.

Et viktig virkemiddel i denne satsingen på et mer inkluderende arbeidsliv, er styrking av myndighetenes oppfølging av virksomhetenes bruk av bedriftshelsetjenesten. Fra 1. januar 2010 innføres det plikt til å ha bedriftshelsetjeneste i 8 nye bransjer. Disse bransjene er valgt blant annet på bakgrunn av høyt sykefravær og uføretrygding. Samtidig innføres en ny godkjenningsordning for bedriftshelsetjenester som Arbeidstilsynet skal forvalte. Til sammen innebærer dette en sterk satsing på bedriftshelsetjenesten som virkemiddel for å oppnå et godt og inkluderende arbeidsmiljø. Arbeidstilsynet har en helt sentral rolle i denne satsingen.

Arbeidstilsynet skal i 2010 prioritere følgende:

- Videreføre den særskilte sykefraværssatsingen i utvalgte bransjer med høyt sykefravær, blant annet utvide tilsyns- og veiledningsaktiviteten i bransjene transport, hotell og restaurant og undervisning. Etaten skal som ledd i dette arbeidet samarbeide med STAMI om kunnskapsbygging, informasjonsarbeid og bedre oppfølging av bedriftshelsetjenesten.
- Videreføre samarbeidsfasen av prosjektet 3-2-1= Sammen for et godt arbeidsmiljø, bidra til gjennomføring av sluttundersøkelse for å se om det er oppnådd forbedringer siden prosjektet startet opp samt til sluttrapportering. Videre må etaten bidra til at det legges til rette for at andre virksomheter og bransjer eventuelt kan nyttiggjøre seg de erfaringer som er gjort.
- Videreføre samarbeidet med Petroleumstilsynet og Arbeids- og velferdsetaten når det gjelder forebygging og oppfølging av sykefravær gjennom å videreføre aktiviteter knyttet til etatens sentrale felles handlingsplan og regionenes fylkesvise samarbeidsplaner.,
- Risikobasert utadrettet virksomhet basert på informasjonsutveksling med Arbeids- og velferdsetaten, jf. punktene over
- Etablere godkjenningsordning for bedriftshelsetjenesten. Etaten må følge opp ny og utvidet forskrift om hvilke bransjer som skal ha bedriftshelsetjeneste gjennom tilsyn og veiledning rettet mot virksomhetenes tilknytning til og bruk av godkjent bedriftshelsetjeneste.
- Vurdere hva som for fremtiden vil være en hensiktsmessig organisering/rolle- og oppgavefordeling/samarbeid mellom Arbeidstilsynet og STAMI/ Fagsekretariatet for bedriftshelsetjenesten i forhold til økt satsing og oppfølging av nye regler om krav om og godkjenning av bedriftshelsetjeneste og bedriftshelsetjenestens oppgaver.

Styringsparametere og rapporteringskrav

Aktuelle styringsparametere under punkt 2.1. Sluttrapportering fra 3-2-1-prosjektet skal skje innen utgangen av 2010. En beskrivelse av myndighetenes og partenes erfaringer med samarbeidet oversendes departementet innen 30. juni 2010. Vurderingen mht. fremtidig organisering og samarbeid mellom Arbeidstilsynet og STAMI/

Fagsekretariatet for bedriftshelsetjenesten sendes departementet innen 25. februar 2010 og vil være blant temaene for vårens etatsstyringsmøte.

Arbeidstilsynet bes samordne rapportering vedrørende samarbeidet med Petroleumstilsynet og Arbeids- og velferdsetaten med disse etatene.

Forebygge eksponering for støy og kjemiske og biologiske stoffer

Det er fortsatt et alvorlig problem i deler av det norske arbeidslivet at arbeidstakere utsettes for kjemisk eksponering og derved helsefare. Å motvirke dette er utpekt som satsningsområde, både i Norge og i EU. Det er et høyt prioritert område å utvikle kunnskap om og føre tilsyn med bruk av kjemikalier i arbeidslivet i dag. Samtidig er det en utfordring å fremskaffe god dokumentasjon over tidligere kjemikalieeksponering og hvordan denne ev. har forårsaket helseskader blant arbeidstakerne, jf. også pkt. 2.2.3.

Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med utforming av arbeidsprosesser og sikkerhetsrutiner, bidra til å gjøre virksomhetene oppmerksomme på risikoen, bidra til å øke kunnskapsnivået om helsefarlige stoffer og produkter, oppfordre til substitusjon og til opplæringstiltak og ledelsesinvolvering. Arbeidstilsynet må særlig adressere de aktuelle bransjer for at de skal få bedre oversikt over kjemikaliebruken og nødvendige tiltak i den sammenheng.

Arbeidstilsynet skal i 2010 prioritere følgende:

- Videreføre hovedprosjektet "Bedre kjemi" for reduksjon av kjemisk helsefare for perioden fram til 2011. Tilsynsvirksomheten i de bransjer og virksomheter der det er størst fare for luftveis- og hudlidelser, nevrologiske skader og arbeidsbetinget kreft, herunder kontrollen med overholdelsen av administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren, skal videreføres. For 2010 tas det sikte på å gjennomføre tilsyn i følgende bransjer: bergverk/ renovering av tunneler, frisorer, oljeservicenæringen, smådyrveterinærer/ dyrestaller og bransjer med asbestproblematikk.
- Følge opp satsing på inn klima i skolesektoren.
- Iverksette økt kontroll med produsent/importør/omsetters kvalitet på HMS-datablad og merkeetiketter for kjemiske stoffer
- Samarbeide med STAMI og Petroleumstilsynet om å videreutvikle eksponeringsdatabasen EXPO, jf. også pkt 2.2.3
- Overvåke kunnskapsutviklingen mht negative helseeffekter av nanoteknologi.
- Iverksette nasjonalt prosjekt for forebygging og tidlig oppsporing (diagnostisering) av yrkesbetinget KOLS.

Styringsparametere og rapporteringskrav:

Aktuelle styringsparametere under punkt 2.1.

Forebygge arbeidsulykker og redusere skadeomfang

Ulykker er ofte relatert til manglende tilrettelegging og planlegging av arbeidet, mangelfull ledelsesinvolvering, for dårlig utviklet sikkerhetskultur og manglende systemer for styring av risiko og sikkerhet, samt for dårlig opplæring og manglende fysiske barrierer og fysisk sikring.

Arbeidstilsynet skal skape forståelse for behovet for forebyggende tiltak både i forhold til de direkte årsakene til ulykker og de bakenforliggende organisatoriske forholdene. Målet er at antall virksomheter som arbeider systematisk for å forebygge arbeidsulykker skal øke, slik at antall skader og skadeomfang reduseres.

Arbeidstilsynet skal i 2010 prioritere følgende:

- Virksomhetenes forebygging av arbeidsulykker/-skader i bransjene helse- og sosialtjenester, bygg- og anlegg, transport og kommunikasjon, landbruk og industri
- Øke kunnskapen om årsaker og kompetanse med hensyn å avdekke årsakssammenhenger
- Følge utviklingen mht. arbeidsskadedødsfall og ulykker som medfører personskade
- Nasjonalt prosjekt rettet mot de offentlige byggherremiljøene i Norge med sikte på å følge opp byggherrens ansvar etter den reviderte byggherreforskriften.

Styringsparametere og rapporteringskrav

Aktuelle styringsparametere under punkt 2.1.

Øke arbeidsmiljøkunnskapen hos unge arbeidstakere

Unge arbeidstakere er særlig utsatt for ulykker, støy og tunge løft i arbeidslivet. Videre har mange unge arbeidstakere ofte mangelfulle arbeidskontrakter og har mindre erfaring med arbeidsmiljø og konsekvenser av uheldige arbeidsforhold.

Målet er at unge arbeidstakere og deres arbeidsgivere skal ha kunnskap om arbeidslivets regler og sentrale betingelser for et godt arbeidsmiljø, slik at de unge har best mulig forutsetninger for å få en god start i arbeidslivet.

Arbeidstilsynet skal i 2010 prioritere følgende:

- Som ledd i prosjektet "Rett start for unge arbeidstakere", gjennomføre målrettet informasjons- og veiledningsarbeid samt tilsyn i utvalgte bransjer med høy andel unge arbeidstakere.
- Styrke samarbeidet med partene i arbeidslivet, Arbeids- og velferdsetaten, Skatteetaten m.fl.
- Gjennomføre tiltak og samarbeide med utdanningsmyndigheter både på nasjonalt og regionalt nivå med sikte på at HMS tas inn og vektlegges i de unges utdanninger.

Styringsparametere og rapporteringskrav

Aktuelle styringsparametere under punkt 2.1.

2.2.2. Arbeidstilsynet skal bidra til å hindre sosial dumping

(bidrar til delmål 3 i Prop. 1 S)

Arbeidsinnvandrere utsettes i mange tilfeller for ulovlige arbeidsforhold i Norge. Dette gjelder både lønns- og arbeidsvilkår og regler om helse, miljø og sikkerhet. Målet er å ha en aktiv innsats mot sosial dumping, men uten å legge hindringer i veien for arbeidsinnvandring til seriøse virksomheter. Alle arbeidstakere i Norge skal ha trygge og sikre arbeidsplasser og skikkelige lønns- og arbeidsvilkår. Dette er viktig både for den enkelte arbeidstaker, for virksomheter som driver lovlig og seriøst og for å trygge den norske arbeidslivsmodellen. Det er dessuten sentralt for at Norge også fremover skal være et attraktivt arbeidsmarked for arbeidsinnvandrere. Regjeringer prioriterer arbeidet mot sosial dumping høyt og Arbeidstilsynet har en viktig rolle i dette arbeidet jf. handlingsplan 2 mot sosial dumping (jf. Prop. 1 S (2008-2009) Arbeids- og inkluderingsdepartementet).

På kort sikt vil en lavkonjunktursituasjon kunne gi redusert arbeidsinnvandring. Samtidig er faren for økt press på arbeidstakerrettigheter til stede, dels fordi bedrifter må kutte kostnader, dels fordi arbeidstakerne har færre jobber å konkurrere om. Det blir derfor viktig å ha en økt oppmerksomhet mot de bransjer der risikoen for negative arbeidsmiljø- og sikkerhetsmessige konsekvenser antas å være størst.

Arbeidstilsynet skal i 2010 blant annet fokusere på følgende:

- Sikre høyt og kontinuerlig tilsynsvolum. Oppfølgingen av byggebransjen og landbruket videreføres, samtidig som tilsynet styrkes mot industrien, herunder verft, renholdsbransjen, hotell- og restaurantbransjen og transportbransjen
- Streng reaksjonspraksis for å forhindre at useriøse aktører får fotfeste
- Følge utviklingen i antall enkeltpersonsforetak med sikte på omgåelsesproblematikken
- Gjennomføre tiltak som understreker det offentliges ansvar som oppdragsgiver for å motvirke sosial dumping. Dette bør omfatte informasjon og tilsyn som setter søkelyset på det offentliges særlige ansvar for å sikre at oppdragstildeling og gjennomføring skjer i samsvar med gjeldende regelverk, herunder regelverket for offentlig anbud og anskaffelser.
- Videreføre og videreutvikle informasjonstiltakene rettet mot arbeidsinnvandrere. Delta i ordningen med felles informasjons- og saksbehandlingskontorer i Stavanger og Kirkenes.
- Samarbeide med andre etater (Petroleumstilsynet, politi, skattemyndighet og UDI) for å sikre samordning av statlige kontroll- og informasjonstiltak, og bruke media aktivt for å synliggjøre at sosial dumping ikke er akseptabelt

- Koordineringen av informasjon til arbeidsinnvandrere fra tredje land krever at Arbeidstilsynet samarbeider med Arbeids- og velferdsetaten, UDI, IMDI samt andre berørte parter i nødvendig utstrekning
- Fremskaffe dokumentasjon og vurderinger når det gjelder omfanget av sosial dumping, og bidra til metodeutvikling for å bedre kunne kartlegge dette.
- Bidra i arbeidet med utvidelsen av ordningen med regionale verneombud til renholds- og hotell- og restaurantbransjen og id-kort for renholdsbransjen.
- Som ledd i regjeringens Strategi for et anstendig arbeidsliv, skal Arbeidstilsynet bidra til utvikling av samarbeid med arbeidstilsyn i andre land.

Som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 18 (2007-2008) Arbeidsinnvandring, er Arbeids- og velferdsetatens tildelt koordineringsansvar for informasjon fra 1. januar 2009 for arbeidsinnvandring fra tredjeland. I den forbindelse utreder Arbeids- og velferdsetaten organiseringen av en ny nettportal. Berørte etaters ansvarsområde videreføres iht. den enkelte instans sitt forvaltningsansvar.

Styringsparametere og rapporteringskrav

Arbeidstilsynet skal under dette området rapportere på de styringsparametere som departementet og etaten tidligere er blitt enige om (jf. tabell 1 i halvårsrapporten for 2008), og i tillegg de parametere som er angitt under punkt 2.1. dersom de ikke allerede inngår i avtalte oversikt. Det skal videre rapporteres på samarbeidet med andre etater.

2.2.3. Arbeidstilsynet skal ha oversikt over HMS - utfordringene i arbeidslivet og bidra til å skape et omforent og helhetlig bilde av risikoforhold som grunnlag for iverksettelse av forebyggende tiltak

(bidrar til delmål 4 i Prop. 1 S)

Arbeidstilsynet skal bidra til at det eksisterer nødvendig kunnskap for politikktutforming og forvaltning på arbeidsmiljøområdet, herunder også kunnskap om egen måloppnåelse og effekter av egne virkemidler og tiltak. Arbeidstilsynet forventes å bidra til den nasjonale kunnskapsutviklingen på sin sektor bl.a. gjennom å sammenstille og tilrettelegge relevante FoU-resultater og kunnskapsoversikter og gjennom å sammenstille og systematisere erfaringene fra etatens eget arbeid. Arbeidstilsynet skal påse at etatens rolle som rådgiver og premissgiver for departementet er kunnskapsbasert.

Sentrale samarbeidspartnere er STAMI og NOA. Arbeidstilsynet skal ha en strategisk tilnærming i sitt arbeid på FoU-området og søke innflytelse i relevante miljøer for å fremme FoU-behov som samsvarer med arbeidsmiljømyndighetenes kunnskapsbehov.

Arbeidstilsynet skal i 2010 blant annet fokusere på følgende:

- Arbeidstilsynet skal utvikle sin kunnskap og påvise kunnskapsbehov på eget ansvarsområde. Påviste kunnskapsmangler forelegges departementet for drøftelser og vurderinger som del av styringsdialogen
- Samarbeide med STAMI og Petroleurstilsynet om å implementere anbefalingene fra arbeidsgruppen som har sett på muligheter for å bedre kunnskapen om kjemisk eksponering i arbeidslivet, herunder følge opp de bransjer som skal inngå i pilotprosjektet
- Bidra med relevante data til NOA
- Samarbeide med Arbeids- og velferdsetaten om informasjonsutveksling iht. etatenes felles handlingsplan, samt videreformidle eventuell relevant og aktuell informasjon til NOA
- Oversende mottatte eksponeringsdata til STAMI
- Samarbeide med Statistisk sentralbyrå i deres arbeid for å utrede nødvendige endringer i den nasjonale statistikken over arbeidsulykker og yrkessykdommer i Norge som følge av EU forordningen COM(2007) 46 om "Community statistics on public health and safety at work"
- Ivareta sitt selvstendige ansvar for å følge opp og videreformidle varsler fra STAMI og ev. andre om eksponeringsforhold som vurderes som potensielt helseskadelige

Ved behov bistå departementet i det videre arbeidet med meldingen med innspill til stortingsmeldingen med arbeidstittelen om arbeidsforhold, arbeidsmiljø og sikkerhet som planlegges lagt frem i slutten av 2010.

Styringsparametere og rapporteringskrav

- Aktuelle parametere fra punkt 2.1.

2.2.4. Arbeidstilsynet skal bidra til å sikre et forsvarlig og brukervennlig regelverk

(bidrar til delmål 5 i Prop. 1 S)

Regelverket på arbeidsrett- og arbeidsmiljøområdet er det sentrale virkemiddelet for regulering av arbeidsgivers og arbeidstakers rettigheter, plikter og atferd.

Lovgivningen skal blant annet fremme et godt og sikkert arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon for den enkelte, trygge ansettelsesforhold og likebehandling i arbeidslivet. Regelverket danner utgangspunkt for virksomhetenes systematiske HMS-arbeid. Regelverket skal være effektivt, brukervennlig og tilgjengelig, og samtidig håndtere arbeidslivets utfordringer.

Arbeidstilsynet skal i 2010 blant annet fokusere på følgende:

- Bidra til ferdigstillelse, fastsetting og implementering av det nye forskriftsverket, herunder gjennomføre nødvendig veilednings- og informasjonsarbeid
- Gjennomføre annet regelverksarbeid i samsvar med plan
- Bidra til god drift og videreutvikling av nettstedet Regelhjelp.no

- Sørge for at etablerte regelverksrutiner gjøres kjent i alle ledd i etaten, jf. brev 27. november 2006 fra departementet

Styringsparametere og rapporteringskrav

- Plan for løpende regelverksarbeid i tråd med gjeldende mal skal sendes departementet innen 15. februar hvert år
- Status for foregående års regelverksplan skal rapporteres i årsrapporten
- Rapport på etatens samlede internasjonale engasjement og deltakelse i internasjonale møter
- Omtale i årsrapporten vedrørende utviklingen i sakstilgang for tvisteløsningsnemnda

2.2.5. Arbeidstilsynet skal bidra til å sikre en god og samordnet innsats på HMS-området.

Det er viktig at HMS-etatene opptrer enhetlig og samordnet samt har god kjennskap til hverandres kunnskap og kompetanse, regelverksfortolkning og håndhevingspraksis samt virkemiddelbruk og effekter av denne, jf. kongelig resolusjon av 17. september 2004. Arbeidstilsynet skal videre bidra til å sikre et godt samarbeid mellom etatene på arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet.

Arbeidstilsynet må også sørge for at etaten som sådan opptrer på en samordnet måte innenfor eget myndighetsområde.

Arbeidstilsynet skal i 2010 blant annet fokusere på følgende:

- Videreutvikle det faglige samarbeidet mellom Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt
- Videreføre samarbeidet med partene i Rådet for Arbeidstilsynet
- Videreføre arbeidet med koordinering av HMS-etatenes virksomhetsrettede tilsyn, herunder videreføre arbeidet med felles kompetanseutvikling for tilsynsetatene.
- Videreføre og videreutvikle samarbeidet med Arbeids- og velferdsetaten.
- Delta i samordning av statlige tilsyn med kommunene og fylkeskommunene i henhold til i kommuneloven § 60e
- Samarbeid med andre berørte myndigheter, bl.a. Sjøfartsdirektoratet og Petroleumstilsynet, i forbindelse med opphugging av innretninger
- Samarbeid med Ligestillings- og diskrimineringsombudet/-nemnda

Arbeidsmiljø- og sikkerhetsmyndighetene samarbeidet på en rekke områder med andre departementer og etater om å utarbeide og gjennomføre felles handlingsplaner/strategier for myndighetsinnsats. Som eksempler på slike handlingsplaner/strategier som er utarbeidet i 2009, kan nevnes handlingsplan for bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bilfile og transpersoner, handlingsplan for forebygging av ulykker og strategi for å redusere radoneksponering i Norge.

- Departementet legger til grunn at Arbeidstilsynet bidrar til gjennomføring av disse handlingsplanene innenfor rammen av sin øvrige virksomhet. Vi vil ev. komme nærmere tilbake til oppfølging av den enkelte handlingsplan i egne brev.

Styringsparametere og rapporteringskrav

- Omtale i årsrapport vedrørende status for koordineringsarbeidet nasjonalt, regionalt og lokalt samt en vurdering og anbefaling mht. de foreliggende utfordringer og utviklingsmuligheter. Statusgjennomgangen skal også omfatte samarbeidet med fylkesmannen.
- Omtale i årsrapport om status i hht etatens felles handlingsplan og regionale/fylkesvise samarbeidsplaner med Arbeids- og velferdsetaten (og Petroleumstilsynet). Etatene bes samordne sin rapportering.
- Kort omtale i årsrapporten om hvorvidt de generelle prinsipper og koordineringsoppgaver som er nedfelt i Kgl. Res. 17.09. 2004 om koordineringsrollen faktisk ivaretas gjennom samarbeidet, herunder om Arbeidstilsynets opplevelse av eget og de øvrige aktørers bidrag til koordineringsarbeidet

2.2.6. Arbeidstilsynet må som tilsynsmyndighet sørge for å ha tillit og troverdighet i forhold til offentligheten, samt sikre enhetlig opptreden overfor virksomhetene

For å opprettholde autoritet og legitimitet på ansvarsområdet må etaten sikre at beslutninger og vedtak er basert på tilstrekkelig kunnskap og kompetanse. Det er også viktig at Arbeidstilsynet har høy faglig integritet slik at det ikke skapes usikkerhet i forhold til hvilke vurderinger som ligger til grunn, både faktisk og rettslig for etatens beslutninger og vedtak.

Arbeidstilsynet skal:

- Ha systemer og rutiner som sikrer enhetlig opptreden overfor virksomhetene, herunder enhetlighet og kvalitet i beslutninger og vedtak
- Sikre at det er etablert systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at bl.a. måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav og at eventuelle avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning, jf. økonomireglementet § 14

Styringsparametere og rapporteringskrav

- Avvik i forhold til etablerte systemer og rutiner
- Tiltak som er gjennomført eller planlagt gjennomført for å utbedre eventuelle avvik

3. BEVILGNING OG TILDELT BELØP

3.1. Budsjettrammer

Utgifter

Følgende midler stilles til disposisjon for Arbeidstilsynet i 2010:

Kap. 0640 Arbeidstilsynet

Post	Betegnelse	Kroner
1	Driftsutgifter	415 700 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 100 000
	Sum kap. 640 Arbeidstilsynet	419 800 000

Inntekter

Følgende inntekter forutsettes oppnådd i 2010:

Kap. 3640 Arbeidstilsynet

Post	Betegnelse	Kroner
1	Diverse inntekter	1 100 000
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	5 300 000
5	Tvangsmulkt	1 960 000
7	Byggesaksbehandling, gebyrer.....	17 400 000
	Kap. 3640 Arbeidstilsynet	25 760 000

3.2. Bevilgningsmessige forutsetninger

Kap. 0640, Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen er økt med 2 mill. kroner til utbedring og fornyelse av etatens IKT-systemer. Vi viser i denne forbindelse til pkt. 4.7 om IKT – arkitektur samt vårt brev av 20. november 2009 vedrørende bedre planlegging og samordning av IKT-relaterte investeringer i staten.

Det er innarbeidet totalt 4,5 mill. kroner i pris- og lønnsjustering.

Håndtering av eventuelle utforutsette utgifter/inntektsbortfall

Dersom det i løpet av året oppstår uventede utgifter eller inntektsbortfall skal disse normalt dekkes ved omdisponeringer innenfor tildelt ramme.

Om det ikke er mulig å håndtere merutgiften/inntektsbortfallet innen egne rammer, skal saken tas opp enten om våren i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett eller om høsten i forbindelse med Omgrupperingsproposisjonen. Forslagene til justeringer skal inneholde:

- Begrunnelse av forslaget om inntekts-/utgiftsændring

- Redegjørelse for de viktigste forutsetninger og usikkerhetsmomenter knyttet til bevilgningsforslaget
- Informasjon om hvilke tiltak som er gjennomført for å begrense utgiftsøkning/inntektsreduksjonen
- Forslag til inndekning av utgiftsøkningen/inntektsreduksjonen.

Frist for innspill til revidert budsjett:

1. mars 2010

Frist for innspill til omgrupperingsproposisjonen:

20. september 2010

(jf. pkt. 5.5.1).

3.3. Fullmakter

Arbeids- og inkluderingsdepartementet delegerer fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 640 Arbeidstilsynet, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kap. 3640 Arbeidstilsynet, post 01 Diverse inntekter, post 06 Refusjoner og post 07 Byggesaksbehandling, gebyrer.

Vedlegg 1 og 2 gir en oversikt over budsjett- og personalfullmakter som er delegert til Arbeidstilsynet.

4. ØVRIGE RAMMER OG RETNINGSLINJER

4.1. Risikostyring i etaten

Arbeidstilsynet skal gjennomføre årlige risikovurderinger på overordnet nivå. Arbeidet med utforming av forslag til tildelingsbrev vil naturlig medføre at det gjennomføres risikovurderinger som utgangspunkt for de resultatmål som foreslås, herunder risiko for manglende måloppnåelse. Vurderingen skal gjennomføres i tilknytning til utarbeidelse av forslag til tildelingsbrevet for 2011 og vil være et element som skal inngå i diskusjonen om utforming av tildelingsbrevets målsettinger. Vi ber derfor om at et oppdatert risikobilde oversendes departementet i tilknytning til innsendelse av forslag til tildelingsbrev høsten 2010. Tidsfristen fremgår av rapporteringsoversikten som er vedlegg 3. Samtidig ber vi om at de mest kritiske risikovurderingene sendes som innspill til dagsorden for høstmøtet.

Vi ber om at det i årsrapporteringen for **2009 og 2010** tas med en egenevaluering av de risikovurderingene som var gjort mhp. om de enkelte risiki som var vurdert, var av reell karakter og hvorvidt de kompensierende tiltak har bidratt til å redusere risikoen.

4.2. Økonomiforvaltning

Departementet forutsetter at Arbeidstilsynet har tilstrekkelig fokus på økonomistyring og prioriterer arbeidet med å etterleve kravene i Økonomiregelverket. Etaten skal tilstrebe effektive og hensiktsmessige styringssystemer som har innebygd tilfredsstillende intern kontroll. Arbeidstilsynet skal kunne dokumentere og fremlegge rutiner og retningslinjer for intern kontroll, slik at fastsatte mål og resultatkrav følges opp,

ressursbruken er effektiv og virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler.

Videre viser vi til bevilgningsreglementets bestemmelser knyttet til realistisk budsjettering. Kravet til realistisk budsjettering omfatter også poster med stikkordet "kan overføres", overslagsbevilgning og poster med merinntektsfullmakt.

Offentlige anskaffelser

Departementet har mottatt kopi av Riksrevisjonens brev av 18. desember 2009 vedrørende resultater av regnskapsrevisjon for 2009. Riksrevisjonen har påpekt forhold knyttet til offentlige anskaffelser. Departementet vil avvente Arbeidstilsynets svar før vi gir videre merknader til den konkrete saken men vil her understreke viktigheten av at Arbeidstilsynet følger lov og forskrift om offentlige anskaffelser. På samme måte som for etterlevelse av økonomiregelverket skal Arbeidstilsynet ha effektive og hensiktsmessige styringssystemer som blant annet har innebygget tilfredsstillende internkontroll. Departementet ber derfor om at Arbeidstilsynet ifm. halvårsrapporten utarbeider en beskrivelse av system for offentlige anskaffelser som viser hvordan etaten som helhet vil sikre at regelverket etterleves.

4.3. Oppfølging av eventuelle merknader fra Riksrevisjonen

Departementet ber om at Arbeidstilsynet redegjør for ev. merknader i avsluttende revisjonsbrev for 2009. Dette sendes virksomheten fra Riksrevisjonen innen 31. mai 2010. Departementet mottar Riksrevisjonens bemerkninger til uttalelse i juni. Arbeidstilsynet må på dette tidspunkt ha beredskap til å komme med ev. ytterligere svar.

4.4. Samfunnssikkerhet og beredskap

Arbeidstilsynet skal ivareta sitt ansvar innenfor samfunnssikkerhet og beredskap

I denne sammenhengen ber departementet om at etaten vurderer behovet for å utarbeide oppdaterte analyser av risiko- og sårbarhetsutfordringer og samfunnskritisk oppgaver innenfor sektoransvaret og i egen organisasjon. Departementet ber om at det i årsrapporten for 2010 gis en overordnet vurdering av risiko- og sårbarhetsutfordringer med potensiell innvirkning for departementet.

Risiko- og sårbarhetsvurderingene danner et grunnlag for å videreutvikle forebyggende beredskapsarbeid og for eventuell revisjon av eksisterende kriseplanverk.

Departementet ber om at kriseplanverk og virksomhetens rolle og oppgaver i en krisesituasjon blir øvet i 2010. Øvelser skal evalueres og følges opp slik at de kan danne grunnlag for revisjoner og bidra til etatens kontinuitetsplanlegging på området.

Departementet ber om at Arbeidstilsynet gir en status for arbeidet på disse områdene i årsrapporteringen, på lik linje med andre fagområder.

4.5. Informasjon og kommunikasjon

Arbeidstilsynet skal ha en helhetlig og målrettet kommunikasjon mot brukere, samarbeidspartnere og samfunnet for øvrig. Den statlige informasjonspolitikken skal legges til grunn for kommunikasjonsarbeidet i Arbeidstilsynet. Det medfører blant annet at informasjon skal planlegges og gjøres integrert med oppgaveløsningen for øvrig.

Arbeidstilsynet skal orientere departementet om aktuelle mediespørsmål som har eller kan ha relevans for departementet.

For øvrig vises det til retningslinjene for etatsstyringsdialogen, pkt. 5 *Retningslinjer for kommunikasjon mellom AD og Arbeidstilsynet*.

4.6. Brukerundersøkelser

Alle statlige etater skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser. Resultatene skal være offentlige. Alle statlige virksomheter skal i årsrapporten rapportere om de har gjennomført brukerundersøkelser og om de er gjort offentlig tilgjengelige. De som ikke gjennomfører brukerundersøkelser i 2010, skal rapportere om når slike undersøkelser vil finne sted.

I arbeidet med brukerundersøkelser kan FADs veiviser i brukerroetting og brukervedvirkning være nyttig:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/veiledninger_og_brosyrer/2009/veileder-i-brukerroetting-og-brukervedvir.html?id=554071

4.7. IKT-arkitektur

For å sikre mer helhet og sammenheng skal alle statlige virksomheter legge de sju felles arkitekturprinsippene til grunn ved utvikling av nye IKT-løsninger. Prinsippene gjelder både ved utvikling av nye IKT-systemer og ved vesentlige endringer av eksisterende systemer. Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) forvalter disse prinsippene.

Statlige virksomheter skal også ta i bruk de felles løsninger for elektronisk ID, som Difi legger til rette for. I tillegg skal virksomheter bruke Altinn når de produserer og gjør tilgjengelig elektroniske tjenester.

Statlige virksomheter skal:

- a. legge arkitekturprinsippene til grunn når de utvikler sine IKT-systemer
- b. ta i bruk felles eID når denne foreligger (fra 2010). Egen eID-løsninger som etatene bruker på eksisterende tjenester, skal fases ut og erstattes av den felles infrastrukturen i Difi. Etater som fremdeles ønsker å bruke egne eID-løsninger, må begrunne dette.

- c. begrunne de tilfeller der de ikke velger å bruke Altinn for produksjon av relevante tjenester rettet mot næringsliv og publikum

Arbeidstilsynet skal beskrive i årsrapporten hvordan de har oppfylt punktene a.-c.

Om en virksomhet kommer fram til at den ikke vil legge fellesføringen om Altinn (punkt c.) til grunn, skal dette begrunnes. Virksomheten skal da orientere overordnet departement om begrunnelsen så snart avgjørelsen er tatt.

Det vises for øvrig til rundskriv P/4 2009 fra Fornyings- og kirkedepartementet om endrede rutiner for planlegging og samordning av IKT-investeringer i staten. Rundskrivet ble oversendt etatene i november 2009.

4.8. Informasjon om endringer i departementsstrukturen – nytt Arbeidsdepartement

Arbeidsdepartementet (forkortet til AD) vil bestå av det tidligere Arbeids- og inkluderingsdepartementet med unntak av Innvandringsavdelingen, Integrerings- og mangfoldsavdelingen og Same- og minoritetspolitisk avdeling.

Arbeidsdepartementet får overført oppgaver knyttet til offentlige tjenstepensjoner fra Fornyings og kirkedepartementet. Dette omfatter all lovgivning som regulerer offentlige tjenstepensjoner, lov om aldersgrenser for offentlige tjenstemenn, samt etatsstyringsansvaret for Statens Pensjonskasse.

Dette innebærer at Arbeidsdepartementet bl.a. vil ha et overordnet ansvar for:

- arbeidslivspolitikken herunder arbeidsinnvandring, inntektspolitiske spørsmål, arbeidsmiljø og sikkerhet, samt arbeidsrett
- inntektssikringen gjennom folketrygden og offentlige tjenstepensjonsordninger
- sosialpolitiske spørsmål, herunder sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
- koordinering av regjeringens innsats mot fattigdom

Arbeidsdepartementet skal ha et faglig og administrativt etatsstyringsansvar for Arbeids- og velferdsetaten, Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, Statens Pensjonskasse, Pensjonstrygden for sjømenn.

Departementet skal videre ha administrativt og budsjettmessig ansvar for Trygderetten, Riksmeklingsmannen og Arbeidsretten

Arbeidsdepartementet organiseres ved opprettelsen i følgende enheter:

- Departementsrådsseksjonen herunder Presse- og kommunikasjonssesksjonen
- Administrasjons- og utviklingsavdelingen
- Arbeidsmarkedsavdelingen

- Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen
- Budsjett- og økonomiavdelingen
- Pensjonsavdelingen
- Velferdspolitisk avdeling

5. INNSPILL TIL BUDSJETTPROSESSEN OG RAPPORTERING

5.1. Innspill til budsjettprosessen for 2011

5.1.1. *Innspill til budsjettproposisjon og tildelingsbrev*

Arbeidet med Prop. 1 S (2010-2011) og tildelingsbrev for 2011 vil være tema på etatsstyringsmøtet i mars 2010. Det er viktig at etaten og departementet er enig om hvilke utfordringer og målsettinger som skal danne utgangspunkt for utarbeidelse av innspill til budsjettproposisjonen og tildelingsbrevet. De målsettingene som vil fremgå av innspill til budsjettproposisjonen skal gjenspeiles i innspillet til tildelingsbrev der det foretas en avveining av detaljeringsnivået mellom hhv. proposisjon og tildelingsbrev. Departementet vil i etterkant av marsmøtet oversende nærmere bestilling av innspill. Fristen for innspill er satt til 2. mai 2010, jf. vedlegg 3.

5.1.2. *Endelig innspill til tildelingsbrev, risikovurderinger og nye, store satsingsforslag*

Som for tidligere år vil fristen for revidert og endelig innspill til tildelingsbrev være en uke før høstens etatsstyringsmøte. Departementet vil i forkant sende ut utkast til tildelingsbrev basert på endelig forslag til budsjettproposisjon, etatens innspill til tildelingsbrev fra mai måned samt fjorårets tildelingsbrev. Arbeidstilsynet skal samtidig med innspillet også oversende et oppdatert risikobilde som vil gjennomgå i tilknytning til tildelingsbrevets målsettinger.

Til høstmøtet skal det også oversendes eventuelle tema til nye, store satsingsforslag for 2012. Om aktuelt, skal Arbeidstilsynet innen 1. desember oversende ferdig utkast til satsingsforslag etter Finansdepartementets mal:

- forslag til bevilgning på alle relevante kapitler og poster
- tiltakets formål og varighet
- behovet for tiltaket og hvilke resultater tiltaket forventes å gi
- forventede økonomiske og administrative konsekvenser (i tråd med Utredningsinstruksens bestemmelser, herunder tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet og nyttevirkninger så langt som mulig målt i kroner)
- en beskrivelse av hvordan resultatoppfølgingen skal foregå
- gjennomført/planlagt utredningsprosess bak forslaget, herunder kontakt med berørte parter
- beregning av eventuell kommunal medfinansiering
- samlet bevilgningsbehov for hvert av årene fra 2012 til 2014.

5.2. FoU behov

Eventuelle forslag til særskilte FOU-behov som søkes dekket av departementet påfølgende år, sendes departementet innen 15. oktober 2010. Innspillet skal, så langt det er hensiktsmessig, koordineres med STAMI og Petroleumstilsynet.

5.3. Årsrapport for 2009 og 2010

Årsrapport skal utarbeides som et eget dokument og oversendes Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen. I årsrapporten skal Arbeidstilsynet redegjøre for bruken av tildelte midler og oppnådde resultater knyttet til mål i tildelingsbrevet. Eventuelle bevilgningsøkninger og tilleggsbevilgninger skal beskrives spesielt mht. resultater og ressursanvendelse. Det skal fremgå i hvilken utstrekning det arbeidet som er utført og de prioriteringer som er gjort, har bidratt til å realisere overordnede mål.

Vi vil understreke at etaten skal sende endelig årsrapport samtidig til Riksrevisjonen og departementet. Departementet ber om at årsrapporten blir sendt både pr. e-post til postmottak@aid.dep.no og vanlig post.

Årsrapport for 2009 skal sendes Riksrevisjonen og departementet innen **1. mars 2010**. For å få tilstrekkelig tid til forberedelser til vårmøte ber vi om at utkast til årsrapport oversendes 20. februar 2010.

Årsrapport for 2010 skal sendes Riksrevisjonen og departementet innen **1. mars 2011**.

5.4. Halvårsrapportering

Det skal rapporteres på større forsinkelser i fremdriften knyttet til oppgaver som er tillagt etaten gjennom tildelingsbrevet og eventuelt andre store hendelser som påvirker ressursdisponeringen. Det skal også rapporteres om økonomistatus pr. 30. juni 2010 basert på følgende:

- Disponibel bevilgning (tildelte midler + ev. overføringer)
- Eventuelle omdisponeringer, jf. Arbeidstilsynets fullmakter
- Regnskap pr. 30. juni 2010
- Samlet forventet forbruk i 2010
- Beregninger som viser merutgifter som følge av lønnsoppgjøret for 2010 og helårsvirkning for 2011 basert på sentrale forhandlinger, justeringsoppgjøret og avsatte midler til lokale forhandlinger.

I tillegg skal det rapporteres på enkelte aktiviteter selv om det ikke er avvik ift. planlagt fremdrift. En oversikt over dette fremgår av rapporteringsoversikten (vedlegg 3). Rapporten skal oversendes Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen **innen 15. august 2010**.

5.5. Øvrig rapportering

5.5.1. Økonomirapportering pr. 31. august 2010

Rapporten skal ha fokus på prognose for året. Det skal tilsvarende halvårsrapporten, rapporteres om status, bevilgning og regnskap pr. post med prognoser fram mot 31. desember 2009. Rapporten skal være departementet i hende **20. september 2010.**

5.5.2. Løpende rapportering

Hvis Arbeidstilsynet i løpet av året finner at det vil oppstå vesentlige avvik eller forsinkelser i forhold til resultatkravene og andre føringer, jf. pkt. 2.2 – 2.7 skal det orienteres særskilt om dette. Vi ber også om at virksomheten da orienterer departementet om hvilke tiltak som vil blir gjennomført i den sammenheng.

6. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Møteplan mellom Arbeidstilsynet og departementet for 2010 fremgår av vedlegg 4. Departementet antar at det vil være hensiktsmessig om etaten så langt som mulig kan stille med hele ledergruppen (ATL) på møtene. Dette er særlig viktig på høstmøtet hvor tema er tildelingsbrev for neste år.

Med hilsen

Gundla Kvam (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tone Kjeldsberg
avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen via BØA (her)

Vedlegg 4

BUDSJETTFULLMAKTER FOR ARBEIDS- OG INKLUDERINGS- DEPARTEMENTETS UNDERLIGGENDE VIRKSOMHETER I 2010

Budsjettfullmaktene er ajourført i henhold til endringer i Bevilgningsreglementet vedtatt av Stortinget 26. mai 2005, og i henhold til bevilgningsreglementet vedtatt i kgl. res av 2. desember 2005.

Med hjemmel i denne resolusjonen har Finansdepartementet i Rundskriv R-110/2005 av 5. desember 2005 fastsatt departementenes fullmakter til å gjøre unntak fra enkelte av bevilgningsreglementets hovedprinsipper. I tillegg er det redegjort for fullmakter som ikke delegeres til departementene, men som åpner for at departementene kan søke om samtykke fra Finansdepartementet i enkeltsaker, jf. punkt 3 i rundskrivet.

Linken til Finansdepartementets rundskriv er

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/fin/rus/2002/0013/nb_/pdfv/266362-r-110_2005.pdf

1. Nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Inntekter fra salg av brukt utstyr kan nettoføres på post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 5 pst. av bevilgningen på den aktuelle posten.

Salgsinntektene må skrive seg fra utskiftninger som er ledd i en rutinemessig fornyelsesprosess. I praksis vil dette gjelde inntekter fra salg av utstyr som er en slik art at det ved anskaffelsen skal dekkes under post 01 Driftsutgifter. Inntekter fra salg av utstyr som etter sin art skal dekkes under post 45 Større anskaffelser og vedlikehold, må derimot bruttoføres på vanlig måte.

Salgsinntektene skal føres til kredit på underpost 01-21 og på underpost 21-21. Føringen må gjøres slik at det er mulig å kontrollere at grensen på 5 pst ikke overskrides.

Arbeidstilsynet gis fullmakt for 2010 til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr.

2. Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret

Hovedregelen i det nye § 6 første ledd første setning er at staten bare kan pådras forpliktelser som først skal dekkes etter utløpet av budsjettåret når Stortinget har gitt særlig samtykke til dette. Etter samme paragraf, annet ledd, kan Kongen likevel på visse vilkår gi bestemmelser om adgang til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.

Med hjemmel i kongelig resolusjon av 2. desember 2005 gis departementene fullmakt til å samtykke i at det inngås leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret på følgende vilkår:

a) Leieavtalene og avtalene om kjøp av tjenester må gjelde den ordinære driften av statlige virksomheter.

b) Utgiftene i forbindelse med avtalene må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden.

c) For alle avtaler utover ett år, må behovet for oppsigelsesklausuler *nøye* vurderes. Hensynet til den framtidige handlefriheten skal veie tungt ved vurderingen. Det vises for øvrig til bevilgningsreglementet § 10 første ledd der det bl.a. kreves at utgiftsbevilgninger skal disponeres på en slik måte at ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til de forutsatte resultater, samt til et lignende krav i økonomireglementet § 4. Disse bestemmelsene innebærer på foreliggende område både et krav til å vurdere mulige alternativer til leie og kjøp av tjenester, og til utformingen av vilkårene i eventuelle avtaler om leie og kjøp av tjenester.

Arbeidstilsynet gis fullmakt for 2010 til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.

3. Overskridelse av driftsbevilgning mot tilsvarende merinntekter

Hovedregelen i bevilgningsreglementet § 5 annet ledd første setning er at det ikke er adgang til å overskride et bevilget utgiftsbeløp.

3.1 Generelt

Merinntektsfullmakt 2010

Det vises til Prp. 1 S (2009-2010), romertallsvedtak II der det er foreslått merinntektsfullmakt for alle virksomheter.

Samtykket gis på postnivå, slik at det er samlet merinntekt på inntektsposten som kan begrunne overskridelse av korresponderende utgiftspost. Dette må påvises i forklaringene som sendes inn om statsregnskapet.

De aktuelle merinntekter må ligge innenfor virksomhetens mål og oppgaver, og må ellers tilfredstille de krav som er fastsatt

3.2 Merinntekter i form av refusjoner o.l.

Merinntekter som gjelder refusjoner (f.eks. fødsels/adopsjonspenger, sykepenger og arbeidsmarkedtiltak) vil gi grunnlag for overskridelse uten særskilt samtykke.

Arbeidstilsynet gis fullmakt for 2010 til å overskride driftsbevilgning mot tilsvarende merinntekter.

4. Omdisponering mellom poster på budsjettet for statlige virksomheter

Hovedregelen i bevilgningsreglementet § 5 annet ledd første setning er at det ikke er adgang til å omdisponere et bevilget utgiftsbeløp fra en post til en annen. I henhold til bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd, nr. 2 kan kongen gi bestemmelser om overskridelse av investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel.

Med hjemmel i kgl.res. av 2. desember 2005 er departementet gitt fullmakt til å omdisponere fra driftsbevilgninger til investeringsbevilgninger påfølgende vilkår:

a) Det kan omdisponeres inntil 5 pst av bevilgningen under post 01 Driftsutgifter til post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, under samme kapittel

b) Omdisponeringen må ikke føre til økte utgifter ved at den binder opp framtidige drifts- og investeringsutgifter.

Beløp som er omdisponert fra post 01 Driftsutgifter, kan tas med ved beregning av overførbart beløp under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Arbeidstilsynet gis fullmakt for 2010 til å omdisponere mellom postene i henhold til dette punkt.

5. Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjetterminer

Som hovedregel er det ikke adgang til å overskride et bevilget utgiftsbeløp, jfr bevilgningsreglementet § 5.

I medhold av § 11 fjerde ledd nr. 3 kan imidlertid Kongen gi bestemmelser om overskridelse av driftsbevilgninger med inntil 5 pst til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre følgende budsjettår.

Med hjemmel i kgl.res av 2. desember 2005 er departementet gitt fullmakt til å overskride driftsbevilgninger (post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter) med inntil 5 prosent til investeringsformål på følgende vilkår:

a) Postene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter, kan overskrides med inntil fem prosent til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre følgende budsjetterminer.

b) Innsparingen må utgjøre minst en tredjedel av overskridelsen i første påfølgende budsjettår og minst to tredjedeler av samlet overskridelse ved utløpet av andre budsjettår. Innsparingen må skje under de driftsposter som ble overskredet.

c) Overskridelsen må gå til dekning av utstyrsanskaffelser eller bygningsmessige arbeider.

d) Fullmakten kan benyttes sammen med fullmakten til å omdisponere inntil 5 pst av bevilgningen under post 01 Driftsutgifter, til post 45 Større nyanskaffelser. Dette innebærer at beløpet det er gitt samtykke til å overskride post 01 med kan omdisponeres til post 45 dersom utstyrsanskaffelser eller de bygningsmessige arbeidene er så store at de bør posteres der og ikke under post 01. For post 21 foreligger ikke tilsvarende mulighet til omdisponering.

Arbeidstilsynet kan eventuelt søke Arbeidsdepartementet om fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjetterminer.

6. Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste

I henhold til Bevilgningsreglementet § 5 tredje ledd kan ubrukt utgiftsbevilgning overføres til etterfølgende budsjettår med inntil fem prosent av bevilgningen.

Videre gir bevilgningsvedtak som inneholder stikkordet ”kan overføres” hjemmel til å overføre ubrukt bevilgning til de to etterfølgende budsjettårene. Departementet vil etter at Finansdepartementet har godkjent overføring av ubrukt bevilgning til etterfølgende budsjettår, stille til disposisjon det beløp den underliggende virksomheten skal ha rådighet over i eget brev.

7. Kontroll

Departementet skal føre kontroll med at fullmaktene benyttes etter forutsetningene og det tas skriftlig forbehold om at samtykket ellers kan trekkes tilbake.

I denne forbindelse skal underliggende etater i forklaringene til statsregnskapet dokumentere at foretatte disposisjoner er innenfor gitte fullmakter.

PERSONALFULLMAKTER FOR ARBEIDSDEPARTEMENTETS UNDERLIGGENDE VIRKSOMHETER 2010

1. Ansettelser, opprettelse av stillinger og lønnsfastsettelse

1.1 Ansettelser, fullmakt til å opprette nye stillinger og fastsette lønn, delegeres til den enkelte virksomhet. I den grad annet ikke er bestemt ved lov eller fremgår av unntakene nedenfor.

1.2 Beslutning om å opprette stillinger fastsettes av virksomhetsleder.

1.3 Virksomhetene har ikke fullmakt til å opprette legestillinger selv. Ved eventuelle behov for nye *ikke-kliniske* legestillinger kan virksomheten rette en søknad til Arbeidsdepartementet.

2. Toppledere

2.1 Departementet foretar ansettelser i topplederstillinger og utnevnelser i embeter.

2.2 Departementet saksbehandler og avgjør også alle saker knyttet til topplederens arbeidsforhold, for eksempel angående:

- Alle typer permisjoner (utdanningspermisjon, velferdspermisjon mv.)
- Alle typer lønnsjusteringer (både midlertidige og permanente)

3. Fullmakt til å føre lokale lønnsforhandlinger

Det fremgår av hovedtariffavtalen hvilke virksomheter som har fullmakt til å føre lokale forhandlinger.

Departementet fører lokale forhandlinger for de som ikke har egen forhandlingsfullmakt.

4. Utdanningspermisjon med lønn

Samtlige av departementets underliggende virksomheter som selv ivaretar sin personaladministrasjon, delegeres fullmakt til å innvilge utdanningspermisjon med lønn inntil ett år i samsvar med statens sentrale retningslinjer.

5. Fullmakter ved erstatning til statsansatte for skade på eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten

Departementet gir Arbeidstilsynet fullmakt til å fatte vedtak om erstatning på inntil kr. 20.000,- til statsansatte for skade eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten:

For øvrig skal erstatningskrav sendes Arbeidsdepartementet. Erstatninger utover kr. 20.000,- skal forelegges Fornyings- og administrasjonsdepartementet via Arbeidsdepartementet.

6. Fullmakter ved erstatningskrav mot staten

Dette gjelder krav mot staten om erstatning på grunnlag av alminnelige erstatningsregler. Unntatt fra reglene er ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift.

Eventuelle krav om erstatning skal sendes Arbeidsdepartementet.

7. Fullmakt til å godkjenne søknader vedrørende regulativet for reiser innenlands for statens regning

Fullmakten gjelder myndighet til å godkjenne søknader vedrørende regulativet for reiser innenlands dekket innenfor Arbeidstilsynets eget budsjett. Innvilgningen må gis i samsvar med retningslinjene i Personalhåndboken.

8. Fullmakt til å godkjenne søknader vedrørende regulativet for reiser utenlands for statens regning

Fullmakten gjelder myndighet til å godkjenne søknader vedrørende regulativet for reiser utenlands dekket innenfor Arbeidstilsynets eget budsjett. Innvilgningen må gis i samsvar med retningslinjene i Personalhåndboken.

9. Fullmakt til å godkjenne søknader vedrørende flyttegodtgjørelse

Fullmakten gjelder myndighet til å godkjenne søknader vedrørende flyttegodtgjørelse dekket innenfor Arbeidstilsynets eget budsjett. Innvilgningen må gis i samsvar med retningslinjene i Personalhåndboken.

10. Fullmakt til å tilstå fri boligtelefon for offentlig regning

Fullmakten gjelder myndighet til å avgjøre hvem som tilstås arbeidsgiverfinansierte elektroniske kommunikasjonstjenester dekket innenfor Arbeidstilsynets eget budsjett. Innvilgningen må gis i samsvar med retningslinjene i Personalhåndboken pkt. 10.2 Elektroniske kommunikasjonstjenester (telefon mv.).

Vedlegg 3: Rapporteringsoversikt 2010 - Arbeidstilsynet

Frister	Aktivitet
15. januar	⇒ Regnskapsrapport til statsregnskapet
27. januar	⇒ Foreløpig regnskap/omposterings ⇒ Kapitalregnskapsposter
1. februar	⇒ Forklaringer til statsregnskapet 2009 ⇒ Overføring av ubrukte bevilgninger til 2010
15. februar	⇒ Plan regelverksarbeid, jf. pkt. 2.2.6
20. februar	Utkast til årsrapport 2009 – rapport på mål og resultatkrav, jf. kap. 2 (herunder rapport på regelverksplan for 2009) ⇒ Rapporteringskrav under pkt. 4: ⇒ Risikovurderinger, jf. pkt.4.1 ⇒ Samfunnssikkerhet og beredskap, jf. pkt. 4.4 ⇒ Arbeid med IA-avtalen internt, jf. pkt. 4.6
25. februar	⇒ Vurdering av fremtidig organisering/rolle- og oppgavefordeling/samarbeid mellom Arbeidstilsynet og STAMI/BHT-sekretariatet. Jf. pkt 2.2.1
1. mars	⇒ Endelig årsrapport 2009 til departementet og Riksrevisjonen ⇒ Behov for bevilgningsendring – 1. halvår 2010 (RnB)
2. mai	⇒ Innspill / Bidrag til Prop. 1 S (2010-2011) og tildelingsbrevet med utgangspunkt i bestilling fra departementet, jf. pkt. 5.1.1
30. juni	⇒ 3-2-1: En beskrivelse av myndighetenes og partenes erfaringer med samarbeidet, jf. pkt. 2.2.1
15. august	⇒ Halvårsrapporten (avvik) oppgaver og budsjett, jf. pkt 5.4
20. september	⇒ Økonomirapportering pr. 31. august 2009 (omgrupperingsproposisjonen), jf. pkt. 3.2 og 5.5.1
15. oktober	⇒ Eventuelle forslag til særskilte FoU – behov 2011
En uke før møtet i oktober	⇒ Innspill til tildelingsbrev for 2011 med utgangspunkt i <u>utkast</u> fra departementet (basert på innspill fra etaten 2. mai)jf. pkt. 5.1.2 ⇒ Oppdatert risikobilde basert på innspill til tildelingsbrev for 2011, jf. pkt. 4.1 ⇒ Ev. forslag til tema for store satsinger 2012
1. desember	⇒ Nye store satsingsforslag for 2012 basert på mal fra Finansdepartementet, jf. pkt 5.1.2 i tildelingsbrevet for 2010.
31. desember	⇒ Sluttrapport for 3-2-1, jf. pkt. 2.2.1
20. februar 2011	⇒ Ferdig utkast til årsrapport for 2010 – rapport på mål og styringsparametere, jf. pkt. 2 ⇒ Rapporteringskrav under pkt. 4: ⇒ Risikostyring, jf. pkt. 4.1 ⇒ Samfunnssikkerhet og beredskap, jf. pkt. 4.4 ⇒ Brukerundersøkelser, jf. pkt. 4.6 ⇒ IKT-arkitektur, jf. pkt. 4.7

Vedlegg 4: Møteplan 2010 - Arbeidstilsynet

Dato	→ Aktuelle tema for drøfting
10. mars	→ Etatsstyringsmøte våren, kl. 1000 – 1500 - Oslo
Forrige år (2009)/ Inneværende år (2010)	⇒ Kort gjennomgang og utsjekking av Årsrapport 2009 ⇒ Vurdering av forholdet mellom resultater og ressursforbruk ⇒ Konsekvenser for årets prioriteringer og fastsatte mål herunder avklaring av eventuelle innspill til RnB
Neste år (2011)	⇒ Arbeid med Prop. 1 S (2010-2011) og tildelingsbrev 2011.
3. juni	→ Faglig kontaktmøte, kl. 1100 – 1600 - Oslo
19. og 20. oktober	→ Faglig kontaktmøte / Etatsstyringsmøte høsten, kl. 1100 (19. oktober) fram til kl. 1300 (20. oktober) – Trondheim
Faglig kontaktmøte	⇒ Nærmere dagsorden fastsettes senere
Inneværende år (2010)	⇒ Status resultatoppnåelse 2010 iht. tildelingsbrevet - halvårsrapport ⇒ Eventuelle behov for justeringer i forhold til fastsatte mål ⇒ Avklaring av eventuelle innspill til omgrupperingsproposisjonen 2010
Neste år (2011) + 1	⇒ Oppdatert risikobilde ⇒ Tildelingsbrev for 2011 ⇒ Tema for nye store satsingsforslag 2012 (frist 1. desember)
Eventuelt: Langtids- planlegging (2011+)	⇒ Strategi for oppnåelse av formål på lengre sikt ⇒ Vurdering av behov for strukturelle endringer